

Nr 857

Av fru **Hörnlund m. fl.**, om frivillig medling i samband med äktenskapstvist.

Vid höstriksdagen 1968 beslöts om vissa förändringar i giftermålsbalkens regler om äktenskaps ingående och upplösning. Bl. a. beslöts att antalet borgerliga medlare skall ökas samtidigt som det blir större möjligheter att påkalla medling utan samband med skilsmässa.

Utökningen av medlarverksamheten genom tillsättandet av borgerliga medlare kan i och för sig anses tillfredsställande. Att medlingen organisatoriskt varit knuten till svenska kyrkan och att således huvudparten av medborgare som sökt skilsmässa tvingats att anlita präst i församlingen har säkert upplevts som otillfredsställande av många. Bortsett från detta anser vi dock att medlingsinstitutet bör ändra karaktär och att medling inte längre skall vara processförutsättning i hemskillnadsmål. Detta underströks också i remissyttranden i samband med behandlingen av familjerättskommitténs betänkande. Även departementschefen var inne på dessa tankegångar i prop. nr 136 och anförde i detta sammanhang, att han inte var främmande för tanken att anlitan av medling i en framtid bör bli helt frivilligt. Enligt vår uppfattning borde den frivilliga medlingen inskrivits i samband med att förändringar i giftermålsbalken vidtogs.

Det kan konstateras att medlingen i stor utsträckning blivit en tom formalitet. De flesta medlare saknar utbildning för bedrivande av en kvalificerad medling till hjälp för makar att klarlägga konfliktsituationer. Parterna söker medling vid en sen tidpunkt, vilket medför att medlaren i regel inte har någon annan uppgift än att skriva under på att medling har skett. De som söker medling finner det ofta besvärande att tvingas dra in privatpersoner i en process som egentligen borde vara helt rättslig. Särskilt för dem som bor i mindre eller medelstora orter kan det vara påfrestande att behöva ta kontakt med i orten boende person och för denne framlägga skäl för söndringen i äktenskapet. Den uppmjukning av medlingsförfarandet som skett genom att generella bestämmelser för alla slag av hemskillnadsmål införts i kap. 15 8 § utgör inte heller någon tillfredsställande lösning. En av makarna kan visserligen underlåta att inställa sig på kallelse eller hålla sig borta och således slippa uppsöka medlare medan den andra parten ändå måste uppsöka medlare för att processförutsättningen skall anses uppfylld. Lagändringen kan medföra att det i fortsättningen blir allt vanligare att endast den ene av parterna uppsöker medlare. Medlingsförfarandet förlorar i så fall ännu mer av det ursprungliga syftet, nämligen att förebygga förhastade skilsmässor. Detta är också skäl som

talat för att medlingen bör göras frivillig. Den nuvarande medlingsverksamheten uppfyller som regel inte heller sådana kvalitetskrav att det är berättigat att verksamheten utgör processförutsättning i hemskillnadsmål. Det torde bli svårt att rekrytera ett tillräckligt antal kunniga och kvalificerade krafter för en utbyggd medlingsverksamhet. I vart fall om man med medling vill nå syftet att ge verklig hjälp till makar som önskar vända sig till utomstående för att klarlägga konfliktsituationer inom äktenskapet.

Vid riksdagsbehandlingen av prop. nr 136/1968 förelåg ett motionsyrkande om att medling skulle ingå som ett helt frivilligt led i samband med äktenskapstvister mellan makar och att medling således inte längre skulle utgöra processförutsättning i hemskillnadsmål. Vid behandlingen av detta ärende ägnade utskott och riksdag enligt vår uppfattning alltför stor uppmärksamhet åt frågan om äktenskapsåldern, medan frågan om medlingsverksamheten icke ägnades någon mer ingående behandling vare sig i utskottsutlåtandet eller i kammardebatten. Det finns därför starka skäl som talar för att frågan om medlingsverksamheten ånyo prövas.

Under återopande av vad som ovan anförts hemställer vi,

att medling skall ingå som ett helt frivilligt led i samband med äktenskapstvister mellan makar och att medling alltså icke längre skall utgöra processförutsättning i hemskillnadsmål, samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderliga lagändringar i giftermålsbalken.

Stockholm den 28 januari 1969

Gördis Hörnlund (s)   *Gunbjörg Thunvall (s)*   *Lars-Ingvar Sörenson (s)*

Åke Gustafsson (s)   *Mary Holmqvist (s)*   *Anna-Greta Skantz (s)*
i Nässjö

Gusti Gustavsson (s)   *Lena Hjelm-Wallén (s)*   *Sven Ekström (s)*
i Ängelholm

Sven Hammarberg (s)   *Holger Mossberg (s)*   *Sven Zetterström (s)*

Erik Adamsson (s)   *Nancy Eriksson (s)*
i Stockholm
